

Text kázání: Mt. 5, 8

Sestry a bratři, možná už jste v úvodu bohoslužeb i v textu písní zaslechli opakující se téma, které bylo také heslem letošní nedávno proběhlé Noci kostelů. Je to téma **srdce**. Dotýká se ho i přečtený biblický základ dnešního kázání.

Srdce má v životě člověka dvojí zásadní význam: Z konkrétního, anatomického a fyziologického hlediska je to životně důležitý orgán, pumpa čerpající životodárnou krevní tekutinu. Jakékoliv jeho selhání působí velké zdravotní obtíže, často i smrt. O své anatomické srdce pečujeme zdravým životním stylem, ale i případnými léky a odbornou lékařskou péčí.

Z abstraktního pohledu je srdce symbol spojovaný s city a pocity – láskou, dobrotou, radostí. Ale i závistí, zlobou, nenávisť. Jsou lidé, se „srdcem na dlani“ a jiní se srdcem ztvrdlým na kámen. Říkáme, že máme něco na srdci, posíláme si srdečné pozdravy, dokážeme se od srdce zasmát ...

Biblické myšlení ale vidí v srdci něco víc: **sídlo vnitřního života člověka se vším všudy**. Kromě citů a pocitů je v něm místo pro myšlení, paměť, vůli i svědomí. Srdce je základ života, je život sám. Autor biblické knihy Přísloví napomíná: „*Především, (člověče), střež a chraň své srdce, vždyť z něho vychází život.*“ A na jiném místě konstatuje: „*jako se na vodě zrcadlí tvář, tak srdce člověka na člověku.*“ Farář a disident Svatopluk Karásek v jednom svém kázání charakterizuje lidské srdce jako „sjednocující jádro lidské bytosti, hlubinnou centrálu, kde se sbíhá několik různých faktorů: duše, tělo, cit, svědomí, vůle, charakter, rozum, to zděděné i nově nabyté, to vše se spolu pojí v srdci člověka, kde se rodí i každé rozhodnutí k činu.“ A jiný autor vidí srdce jako nejzákladnější, nejhlubší já. Obrazně jako kuchyni, kde se vaří lidské myšlenky, nápady, poznání, zkušenosti, informace i city, kde se z nich tvoří osobnost i osobitost každého člověka. Jeho charakter i to, jak působí na lidi okolo sebe. Co ze sebe rozdává, vydává do světa. Odtud vychází tvář života.

Stejně jako srdce anatomické může být i toto srdce nemocné: bolavé smutkem, samotou zradou, úzkostí, zklamáním, nepochopením, strachem, ale i zasažené infekcí pýchy, sebestřednosti, panovačnosti, vzdoru, tvrdosti, nesnášenlivosti, nenávisť, zloby. To všechno ohrožuje srdce stejně jako infarkt, ateroskleróza či nedomykavost chlopní.

V dnešním textu Ježíš hovoří o srdci čistém, tedy zdravém. Je to jedno z 8 blahoslavenství, kterými zahajuje své horské kázání. Ukazuje na nich vlastnosti těch, kteří patří do [božího království](#). Řada z nich prožívá situace, které by člověk podle běžných měřítek za šťastné nepovažoval. (Chudí duchem, plačící, hladovějící a žízňící po spravedlnosti, nebo ti, kteří pro ni trpí protivenství). Přesto je Ježíš prohlašuje za šťastné, blahoslavené, v původním řeckém textu makarios, t.j. požehnaný, a to s výhledem na přicházející Boží království. To totiž převrátí všechny dosavadní hodnoty a hodnocení. Blahoslavení tak mají Boží zaslíbení do budoucnosti, a to jim dává sílu k životu. V našem textu Ježíš blahoslaví ty, kdo mají čisté srdce: „Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uží Boha.“

Jak to ale udělat, abychom měli tak důležitý orgán v čistém stavu? Otázka, kterou si kladou čtenáři Bible a Ježíšovi následovníci všech generací. Člověk se může snažit o to, aby si své srdce nezaskládal nepotřebným harampádím, může se snažit rozlišovat věci podstatné a bezvýznamné. Může se snažit využívat svůj čas ke smysluplné práci a pomoci potřebným. Může poctivě usilovat o pravdivý, čestný život. Přesto při sebekritickém pohledu do svého nitra nemůže nevidět nejrůznější zákruty, záhyby, skrýše či špatné myšlenky. Uvědomujeme si, že vyčistit své srdce tak, aby se Bohu líbilo, sami nezvládneme.

Máme tedy tuto Ježíšovu nabídku, výzvu, požadavek vzdát s vědomím, že to není nic pro nás? Že se nás to netýká? Ne, Týká se nás to. Můžeme se přidat k tehdejšími Ježíšovým posluchačům, postavit se vedle nich. Jsou na tom stejně jako my. Stojí tam se srdci všelijak zizvenými a znečištěnými. Cizí i vlastní vinou. Ježíš to ví. Ví, že lidské srdce je i pramenem nejrůznějších zlých věcí. Svým učedníkům vysvětluje nebezpečí toho, co vychází z úst a jde ze srdce: „*Ze srdce vycházejí špatné myšlenky, vraždy, cizoložství, loupeže, křivá svědectví, urážky,*“ Přesto, nebo snad právě proto, staví před své posluchače pozvání k touze po čistém srdci jako předpokladu šťastného, blahoslaveného života.

Tuto touhu si palčivě uvědomoval král David, když v 51. žalmu, který jsme slyšeli v prvním biblickém čtení, prosí: „*stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha.*“ K této prosbě se probojoval po těžkém zápase s tíhou viny. Přes všechny dřívější zkušenosti s Božím

vedením a požehnáním teď má na rukou krev svého věrného bojovníka Uriáše Hetejského, kterého nechal v boji postavit do první řady, aby si mohl přivlastnit jeho ženu Batšebu. Tu, kterou si svévolně odvedl do svého paláce a která čekala jeho dítě. Jeho kající žalm (modlitba) je reakcí na návštěvu proroka Nátana, který mu pomocí názorného příběhu dal poznat jeho hřích. „Ty jsi ten muž“, slyší prorokovo obvinění ze sobecké touhy násilím si přivlastnit něco, co mu nepatří. A to, co si dříve ve své zaslepenosti neuvědomoval, se teď stává krutou realitou. „*Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad' moje nevěrnosti. Zbav mně hříchu yzopem a budu čistý, umyj mne, budu bělejší nad sníh. Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. Jen mně neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber.*“ Pro výraz „stvoř“ zde hebrejščina užívá sloveso, které je vyhrazeno pro Boží jednání, Boží stvořitelství čin. Boží zásah do života. O něj David prosí. Bojuje o zachování Boží přízně, i o jeho svatého Ducha, který tuto přízeň potvrzuje a ujišťuje o ní.

Davidova úpěnlivá prosba může být modelovou modlitbou pro každého, kdo si uvědomuje že s jeho srdcem není něco v pořádku. I když nejsme v tak náročnou situaci jako král David, přece všichni vedeme menší nebo větší zápasy se svými sklony, závislostmi a pokušeními. Vždycky ve svém srdci najdeme něco, co jsme nezvládli, kde jsme selhali, něco, co je třeba před Pánem Bohem vyznat, prosit o odpuštění a sílu k novému začátku. A spolu s tím prosit o obnovu pevného (kral. přímého) ducha, který bude chránit srdce před nestálostí, neposlušností, který nebude kolísat mezi dobrem a zlem a dokáže odolávat pokušením. A také o Ducha svatého, jehož projevem je už to, že si své selhání uvědomujeme.

Když Pán Bůh tvoří v člověku nové srdce, není to jednorázový úkon, transplantace, která se v mnoha případech už dlouho daří u srdce anatomického. Stvořit neznámá vyměnit. Boží kardiologie funguje jinak. Napojuje lidské srdce na pramen čistoty, na zdroj odpuštění a očištění. Dnes se před každým lékařským zákrokem, vyžaduje písemný souhlas pacienta. Pro Boží zákrok na lidském srdci může být obrazně takovým souhlasem modlitba. **Upřímná** prosba a touha po změně, očištění, odpuštění a z něho pramenícím pokojem jako daru Božího Ducha. Starozákonní David to čeká od Hospodina, od kterého přijal své pomazání za krále a který podivuhodně vedl jeho život se všemi vítězstvími i prohrami.

My víme z příběhu Ježíše Krista o zdroji očištění, který nám připravil svou obětí na kříži. Křest nám připomíná, že jsme byli očištěni tím nejcennějším. Kristovou krví. Patříme někomu, komu na nás nesmírně záleží. Kdo chce, abychom žili plně, čistě, blaže, blahoslaveně.

Lidé napojeni na očistnou infúzi Kristovy lásky mají i jiný pohled na své okolí. Neutíkají ze světa, neuzavírají se před těmi, kdo po čistotě třeba zatím netouží. Čisté srdce klidně proniká do světa beze strachu, že o svou čistotu přijde. Neuzavírá se v sebespokojeném soukromí. Ale vnáší mezi lidi lásku, zájem, pravdivost, důvěru. Jeho ano znamená skutečně ano a ne znamená ne. Nemusí si na nic hrát, nemusí nic skrývat ani vymýšlet, nemusí uhýbat. Ve vysvětlivkách ke Kralickému překladu Bible charakterizují překladatelé čisté srdce jako „*upřímné, vsí lsti, ošemetnosti, podvodů a chytrostí prázdné*“. Jak jinak by vypadal náš svět, kdyby v něm převládali lidé s čistým srdcem.

Z vlastní zkušenosti ale víme, že o čisté srdce se bojuje v pokušeních, zkouškách i bolestech života. Často musíme opakovaně podstoupit uzdravující léčbu Boží láskou a odpuštěním. Mít čisté srdce je dar, ale ne věc hotová jednou provždy. Je to stále nové, nekončící Boží dílo s člověkem.

A zaslíbení po budoucnost? Lidé čistého srdce mají příslib, že budou vidět Boha. Kdy a jak, Ježíš neříká. Nejraději bychom spatřili Boží tvář již dnes. Přáli bychom si, aby Bůh povstal ve své moci, zkažil násilí bezbožníka a zastal se bezmocných a ubohých. Ale musíme ještě trpělivě i aktivně očekávat a připravovat cestu Páně. Snažit se v naší současnosti Boha vidět a poznávat v kráse celého Jeho stvoření, v lidech kolem nás, v našich bližních, čekajících na naši lásku, pomoc, zájem. Vidět a následovat příklad života jeho Syna, PJK, který pověděl: „Kdo vidí mne, vidí Otce.“ Vidět důkazy a projevy Jeho lásky ve vyslyšených modlitbách, v nečekaně otevřených příležitostech, v tichých chvílích vědomí Jeho blízkosti, ze které čerpáme sílu a naději pro další dny.

I pro ty dny, kdy se naše víra už promění ve vidění, zaslíbení v naplnění. Apoštol Jan vzkazuje čtenářům svého 1. listu, i nám: „*Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme. Víme však, že až se zjeví, že mu budeme podobni, protože ho spatříme takového, jaký jest. Každý, kdo má tuto naději v něho, usiluje být čistý, tak jako On je čistý.*“

Pán Bůh nám v tom svým Duchem pomáhá.